

En studie i civilkurage

av Tommy Jeppsson

TITEL:

I kamp mot överheten

FÖRFATTARE:

Hans von Hofsten

FÖRLAG:

Svensk Militärhistoriskt bibliotek

BOKEN ÄR EN nyutgåva av den år 1993 utgivna volymen med samma titel, vilken publicerades efter det att författaren hade avlidit. I och med att Hans von Hofsten inte hann avsluta arbetet med boken gjordes detta av brodern, kommandören 1 gr Gustaf von Hofsten. Då som nu är boken aktuell då den ytterst handlar om att tjäna den egna övertygelsen, att göra det rätta, också där detta kan medföra nackdelar och besvärligheter för den egna personen.

Recensenten följde ganska ingående den debatt som kommandörkaptenen Hans von Hofsten initierade och förde rörande vårt lands säkerhets- och försvarspolitik under 1980-talet och vid inledningen av det efterföljande decenniet. Han var stridbar och orädd, hade en god penna och ett övertygande sätt att framföra sina argument på. Hans framtoning bars fram av en air av elegans. Inte alls frånstötande, tvärtom verkade den förtroendeingivande då knappast någon kunde sväva i tvivel om hans övertygelse. Ordet patos ligger nära till hands när personen Hans von Hofsten ska karakteriseras.

Boken är ett tidsdokument av en sjömilitär i konsten att frångående all skönmålning beskriva ubåtskränkningarna som han uppfattade dem. Att von Hofsten skulle väcka

irritation bland politiker och vissa ledande militärer som föredrog att måla bilden av ubåtsincidenterna i andra och mildare pasteller, kunde inte undvikas. Hans von Hofstens hävdade att det pågick en omfattande främmande underrättelseverksamhet mot vårt land såväl till lands som till sjöss och att detta skedde samtidigt som statsmakterna sökte tona ner händelserna inför en rörande sakens tillstånd ganska okunnig allmänhet. De fakta som framkommit efter Sovjetunionens kollaps har påvisat sannheten i det Hans von Hofsten framförde.

Reaktionerna på den av von Hofsten förda debatten kom inte bara från politiskt håll. Några av hans överordnade militära chefer gjorde, om än tämligen fruktlösa, försök att tysta honom. Han utsattes för hån och personförföljelse från en del medierepresentanter mot vilken skara av motarbetande krafter han med säkert lugn och yrkesmannens, på kunskap grundade, saklighet framlade sina argument, något som definitivt hade genomslagskraft. Han var en av sin tids främsta försvarsdebattörer.

Vem var då Hans von Hofsten? Uppvuxen i ett borgerligt hem där fadern var kapten vid livregementets Grenadjärer i Örebro (I 3) kom hans intressen tidigt att knytas

till sjön där sjöofficersyrket verkade som det tämligen naturliga framtidsvalet. Hans sjöofficersbana kom också mycket påtagligt att knytas till den praktiska sjötjänsten med flera fartygschefsbefattningar på torpedbåtar och jagare. Avseende den sistnämnda fartygstypen deltog han som fartygschef på *Halland* och *Småland* i flera ubåtsjakter av skarp karaktär.

Stabstjänst verkar inte ha legat för von Hofsten. Befattningen som fartygschef var något han i hög grad eftersträvade och lyckades med, där han ansågs särskilt skicklig i navigering och manövreringen av fartyg.

Uppvuxen i en borgerlig miljö hade Hans von Hofsten inpräntats tron på samhällets auktoriteter, där hans officersliv gav rika tillfällen att få denna tilltro såväl bekräftad

som omprövad. Att de som gav upphov till omprövning i huvudsak fanns att söka i kategorin flaggmän måste ha varit svårt att smälta för en person med von Hofstens yrkesideal.

Boken är ett intressant tidsdokument men har också starka inslag som bär tidlöshetens karaktär i och med att den behandlar grundläggande yrkesetiska och dito moraliska frågor. Jan Guillous förord är tankeväckande liksom att läsvärdheten i förhållande till originalutgåvan har ökat i form av efterord skrivna av ledamöterna Bengt Gustafsson, Claes Tornberg och Nils-Ove Jansson.

Recensenten är överstelöjtnant, ledamot av KKrVA och redaktör för dess Handlingar och Tidskrift.